



Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2023 m. rugsėjo 28 d.*

„Apeliacinis skundas – Valstybės pagalba – SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktas – Švedijos oro transporto rinka – Pagalba, kurią Švedijos Karalystė suteikė oro transporto bendrovei dėl COVID-19 pandemijos – Laikinoji valstybės pagalbos priemonių sistema – Valstybės garantija dėl atnaujinamosios kredito linijos – Europos Komisijos sprendimas neteikti prieštaravimų – Pagalba, skirta vieno nukentėjusio asmens patirtai žalai atitaisyti – Proporcingumo ir nediskriminavimo principai – Įsisteigimo laisvė ir laisvė teikti paslaugas“

Byloje C-320/21 P

dėl 2021 m. gegužės 21 d. pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateikto apeliacinio skundo

Ryanair DAC, įsteigta Sordse (Airija), iš pradžių atstovaujama advokatų V. Blanc, F.-C. Laprèvote, E. Vahida, *dikigos* I.-G. Metaxas-Maranghidis ir *abogado* S. Rating, vėliau – advokatų V. Blanc, F.-C. Laprèvote, E. Vahida, *dikigos* I.-G. Metaxas-Maranghidis bei *abogados* D. Pérez de Lamo ir S. Rating,

apeliantė,

dalyvaujant kitoms proceso šalims:

Europos Komisijai, atstovaujamai L. Flynn, S. Noë ir F. Tomat,

atsakovei pirmojoje instancijoje,

Prancūzijos Respublikai, iš pradžių atstovaujamai A.-L. Desjonquères, P. Dodeller, A. Ferrand ir N. Vincent, vėliau – A.-L. Desjonquères ir N. Vincent ir galiausiai – A.-L. Desjonquères,

Švedijos Karalystei, iš pradžių atstovaujamai O. Simonsson, H. Eklinder, J. Lundberg, C. Meyer-Seitz, M. Salborn Hodgson, R. Shahsavan Eriksson, H. Shev ir A. Runeskjöld, vėliau – O. Simonsson, H. Eklinder, C. Meyer-Seitz, M. Salborn Hodgson, R. Shahsavan Eriksson, H. Shev ir A. Runeskjöld,

SAS AB, įsteigta Stokholme (Švedija), atstovaujamai *advokater* A. Lundmark ir F. Sjövall,

įstojusioms į bylą šalims pirmojoje instancijoje,

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

* Proceso kalba: anglų.

kurį sudaro kolegijos pirmininkas C. Lycourgos, teisėjai L. S. Rossi, J.-C. Bonichot, S. Rodin (pranešėjas) ir O. Spineanu-Matei,

generalinis advokatas G. Pitruzzella,

posėdžio sekretorius M. Longar, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2022 m. rugsėjo 14 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2023 m. sausio 26 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Apeliaciniu skundu *Ryanair DAC* prašo panaikinti 2021 m. balandžio 14 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *Ryanair / Komisija (SAS, Švedija; COVID-19)* (T-379/20, toliau – skundžiamas sprendimas, EU:T:2021:195); juo tas teismas atmetė jos ieškinį dėl 2020 m. balandžio 24 d. Komisijos sprendimo C(2020) 2784 *final* dėl valstybės pagalbos SA.57061 (2020/N) – Švedija – Žalos, kurią SAS SA patyrė dėl COVID-19 pandemijos, kompensavimas (OL C 220, 2020, p. 9; toliau – ginčijamas sprendimas) panaikinimo.

Ginčo aplinkybės ir ginčijamas sprendimas

- 2 Skundžiamame sprendime nurodytas ginčo aplinkybes galima glaustai išdėstyti taip, kaip nurodyta toliau.
- 3 2020 m. balandžio 11 d. Europos Komisija priėmė Sprendimą C(2020) 2366 *final* dėl valstybės pagalbos SA.56812 (2020/N) – Švedija – COVID-19: paskolų garantijų sistema oro transporto bendrovėms, juo pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies b punktą patvirtino pagalbos priemonę – paskolų garantijų sistemą tam tikroms oro transporto bendrovėms (OL C 269, 2020, p. 1; toliau – pagalbos sistema), apie kurią Švedijos Karalystė pranešė 2020 m. balandžio 3 d. Šia sistema buvo siekiama užtikrinti pakankamą oro transporto bendrovių, kurios yra svarbios siekiant garantuoti Švedijos susisiekimą ir kurioms Švedijos institucijos yra išdavusios licenciją oro susisiekimui vykdyti, likvidumą, suteikiant valstybės garantiją, kad būtų išsaugota jų ekonominė veikla per COVID-19 pandemiją ir po jos.
- 4 2020 m. balandžio 21 d. Švedijos Karalystė, vadovaudamasi SESV 108 straipsnio 3 dalimi, pranešė Komisijai apie pagalbos priemonę – SAS AB suteiktą garantiją atnaujinamajai kredito linijai, kurios maksimalus dydis – 1,5 mlrd. Švedijos kronų (SEK) (maždaug 137 mln. EUR) (toliau – nagrinėjama priemonė), nes šiai oro transporto bendrovei kilo sunkumų gauti paskolų iš kredito įstaigų pagal Švedijos pagalbos sistemą. Šia priemone buvo siekiama iš dalies kompensuoti SAS žalą, patirtą dėl jos atšauktų skrydžių ar pakeisto tvarkaraščio nustačius kelionių apribojimus dėl COVID-19 pandemijos.
- 5 2020 m. balandžio 24 d. Komisija priėmė ginčijamą sprendimą, juo pripažino nagrinėjamą priemonę suderinama su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą.

Procesas Bendrajame Teisme ir skundžiamas sprendimas

- 6 2020 m. birželio 19 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo *Ryanair* ieškinį, juo ši prašė panaikinti ginčijamą sprendimą.
- 7 Grįsdama ieškinį *Ryanair* nurodė penkis pagrindus, grindžiamus tuo, kad: pirma, Komisija pažeidė reikalavimą, pagal kurį remiantis SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktu teikiama pagalba nėra skirta vieno nukentėjusio asmens patirtai žalai atitaisyti; antra, nagrinėjama priemonė nėra pagrįsta SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktu ir Komisija klaidingai nusprendė, kad ši priemonė yra proporcinga atsižvelgiant į žalą, kurią SAS sukėlė COVID-19 pandemija; trečia, Komisija pažeidė įvairias nuostatas, susijusias su Europos Sąjungos vidaus oro susisiekimo liberalizavimu; ketvirta, Komisija pažeidė jos procesines teises, kai, nepaisydama egzistavusių didelių sunkumų, dėl kurių turėjo būti pradėta oficiali tyrimo procedūra, atsisakė pradėti tokią procedūrą, ir, penkta, Komisija pažeidė SESV 296 straipsnio antrą pastraipą.
- 8 Visų pirma atsižvelgęs į argumentus, kuriais remiantis buvo nuspręsta tą bylą nagrinėti taikant pagreitintą procedūrą, ir į tai, koks svarbus tiek *Ryanair*, tiek Komisijai ir Švedijos Karalystei yra greitas atsakymas dėl esmės, Bendrasis Teismas pirmiausia turėjo išnagrinėti ieškinio pagrįstumą, prieš tai nepriėmęs sprendimo dėl jo priimtumo.
- 9 Skundžiamu sprendimu Bendrasis Teismas atmetė *Ryanair* nurodytus pirmąjį–trečiąjį ir penktąjį pagrindus kaip nepagrįstus. Dėl ketvirtojo pagrindo jis, be kita ko, atsižvelgęs į motyvus, dėl kurių buvo atmesti pirmasis–trečiasis pagrindai, konstatavo, kad nereikia nagrinėti jo pagrįstumo. Todėl Bendrasis Teismas atmetė visą ieškinį ir nepriėmė sprendimo dėl šio ieškinio priimtumo.

Šalių reikalavimai Teisingumo Teisme

- 10 Apeliaciniu skundu *Ryanair* Teisingumo Teismo prašo:
 - panaikinti skundžiamą sprendimą,
 - panaikinti ginčijamą sprendimą ir
 - priteisti iš Komisijos ir įstojusių į bylą šalių pirmojoje instancijoje bylinėjimosi išlaidas,
 - subsidiariai panaikinti skundžiamą sprendimą, grąžinti bylą Bendrajam Teismui ir atidėti bylinėjimosi išlaidų, patirtų pirmojoje ir apeliacinėje instancijose, klausimo nagrinėjimą.
- 11 Komisija, Švedijos Karalystė ir SAS Teisingumo Teismo prašo:
 - atmesti apeliacinį skundą ir
 - priteisti iš apeliančios bylinėjimosi išlaidas.
- 12 Prancūzijos Respublika prašo Teisingumo Teismo atmesti apeliacinį skundą.

Dėl apeliacinio skundo

- 13 Grįsdama apeliacinį skundą *Ryanair* nurodo šešis pagrindus. Pirmasis pagrindas grindžiamas teisės klaida, kurią Bendrasis Teismas padarė, kai nusprendė atmesti apeliančios argumentą, kad remiantis SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktu teikiama pagalba nėra skirta vieno nukentėjusio asmens patirtai žalai atitaisyti. Antrasis pagrindas grindžiamas teisės klaida ir akivaizdžiu faktinių aplinkybių iškreipimu taikant SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą ir proporcingumo principą, kiek tai susiję su COVID-19 pandemijos padaryta žala SAS. Trečiasis pagrindas grindžiamas teisės klaida, nes Bendrasis Teismas klaidingai atmetė *Ryanair* argumentą, grindžiamą nediskriminavimo principo pažeidimu. Ketvirtasis pagrindas grindžiamas teisės klaida ir akivaizdžiu faktinių aplinkybių iškreipimu Bendrajam Teismui nusprendus atmesti apeliančios argumentą dėl įsisteigimo laisvės ir laisvės teikti paslaugas pažeidimo. Penktasis pagrindas grindžiamas teisės klaida ir akivaizdžiu faktinių aplinkybių iškreipimu Bendrajam Teismui nusprendus nenagrinti iš esmės ieškinio pirmojoje instancijoje ketvirtojo pagrindo, susijusio su apeliančios procesinių teisių pažeidimu. Šeštasis pagrindas grindžiamas teisės klaida ir akivaizdžiu faktinių aplinkybių iškreipimu, nes Bendrasis Teismas klaidingai nusprendė, kad Komisija nepažeidė jai pagal SESV 296 straipsnio antrą pastraipą tenkančios pareigos motyvuoti.

Dėl pirmojo pagrindo

Šalių argumentai

- 14 Nurodydama pirmąjį pagrindą, susijusį su skundžiamo sprendimo 22–27 punktais, *Ryanair* iš esmės priekaištauja Bendrajam Teismui padarius klaidą, nes jis klaidingai konstatavo, kad pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą suteikta pagalba gali būti skirta vieno nuo ypatingo įvykio nukentėjusio asmens patirtai žalai atitaisyti, nors tas įvykis taip pat paveikė šio nukentėjusio asmens konkurentus, kaip antai apeliančią.
- 15 *Ryanair* teigimu, skundžiamo sprendimo 23 ir 24 punktuose išdėstytais motyvais nepateisinamas jos ieškinio pirmojoje instancijoje pirmojo pagrindo atmetimas. Kalbama ne apie tai, ar Švedijos Karalystė turėjo suteikti daugiau pagalbos, o veikiausiai apie tai, ar ši valstybė narė turėjo suteikti SAS kokią nors pagalbą. Tai, jog valstybė narė niekada neprivalo teikti pagalbos, negali pateisinti, kad ji tokią pagalbą teikia pažeisdama atitinkamą teisinį pagrindą, t. y. SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą. Be to, svarbu ne tai, ar pagalba apima visą ypatingo įvykio padarytą žalą, o tai, ar ji suteikiama visoms konkrečioje rinkoje veikiančioms konkuruojančioms įmonėms, kurios patyrė šią žalą, ar vienai savavališkai pasirinktai įmonei, nes pastaruoju atveju ši nuostata nėra taikoma teisingai.
- 16 *Ryanair* teigia, jog Bendrasis Teismas turėjo konstatuoti, kad šio argumento pagrįstumą patvirtina SESV 107 straipsnio 2 dalies b punkto, kuris turi būti aiškinamas siaurai, aiški formuluotė bei struktūra ir Komisijos sprendimų priėmimo praktika, susiformavusi iki COVID-19 pandemijos. Šiuo klausimu pažymėtina, kad pats šios nuostatos tikslas – sudaryti sąlygas valstybėms narėms veikti kaip „galutiniams garantams“, kai rinkos įmonės negali padengti su gaivalinėmis nelaimėmis ar kitais ypatingais įvykiais susijusios rizikos. Tai yra esminis kiekvienos valstybės ekonominis vaidmuo. Pagal apibrėžtį ši „galutinio garanto“ funkcija reiškia, kad valstybė, esant visoms kitoms vienodoms sąlygoms, suteikia tokią pačią apsaugą visoms įmonėms, kurioms kyla pagrindinė rizika. Todėl valstybė, kuri teikia apsaugą tik nedideliame skaičiuje įmonių arba, kaip nagrinėjamu atveju, vienai įmonei, veikia ne kaip galutinis garantas, o dėl kitų su bendrosios politikos priemonių, pavyzdžiui, pramonės politikos priemonių.

- 17 *Ryanair* teigimu, tai, kad teikdama pagalbą pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą valstybė narė kartu siekia įvairių bendrosios politikos tikslų, silpnina tiesioginį ryšį tarp ypatingo įvykio, žalos ir suteiktos pagalbos, nes toks ryšys yra esminė šios nuostatos, kuri grindžiama tik kompensacine logika, taikymo sąlyga.
- 18 Komisija, Prancūzijos Respublika ir Švedijos Karalystė tvirtina, kad pirmasis apeliacinio skundo pagrindas turi būti atmestas kaip nepagrįstas.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 19 Pirmiausia reikia priminti, kad ginčijamu sprendimu nagrinėjama priemonė buvo pripažinta suderinama su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą, kuriame toks suderinamumas numatytas pagalbos „gaivalinių nelaimių ar kitų ypatingų įvykių padarytai žalai atitaisyti“ atveju.
- 20 Šiuo klausimu iš suformuotos jurisprudencijos matyti: kadangi nukrypstama nuo bendrojo valstybės pagalbos suderinamumo su vidaus rinka principo, įtvirtinto SESV 107 straipsnio 1 dalyje, šio straipsnio 2 dalies b punkto nuostatos turi būti aiškinamos siaurai. Taigi Teisingumo Teismas, be kita ko, nusprendė, kad pagal pastarąsias nuostatas galima kompensuoti tik tuos nepatogumus, kuriuos tiesiogiai sukėlė gaivalinės nelaimės ar kiti ypatingi įvykiai. Darytina išvada, kad tarp ypatingo įvykio padarytos žalos ir valstybės pagalbos turi būti tiesioginis ryšys, o atitinkamų veiklos vykdytojų patirta žala turi būti įvertinta kuo tiksliau (žr. 2006 m. vasario 23 d. Sprendimo *Atzeni ir kt.*, C-346/03 ir C-529/03, EU:C:2006:130, 79 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 21 *Ryanair* teigimu, nusprendusi patvirtinti paramos priemones pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą valstybė narė privalėtų jas taikyti visoms nukentėjusioms įmonėms.
- 22 Šiuo aspektu pažymėtina, jog nors šioje nuostatoje numatyta nukrypti leidžianti nuostata turi būti aiškinama siaurai, tai nereiškia, kad sąvokos, vartojamos nukrypti leidžiančiai nuostatai apibrėžti, turi būti aiškinamos taip, kad ji prarastų savo poveikį, nes nukrypti leidžianti nuostata turi būti aiškinama taip, kad atitiktų ja siekiamus tikslus (šiuo klausimu žr. 2014 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *Fastweb*, C-19/13, EU:C:2014:2194, 40 punktą).
- 23 Iš SESV 107 straipsnio 2 dalies b punkto formuluotės, siejamos su šios nuostatos tikslu, visiškai nematyti, kad tik pagalba, suteikiama visoms įmonėms, nukentėjusioms dėl, be kita ko, ypatingo įvykio padarytos žalos, gali būti pripažinta suderinama su vidaus rinka, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą. Net jeigu pagalba teikiama tik vienai įmonei, ji tam tikrais atvejais gali būti skirta šiai žalai atitaisyti ir, visiškai laikantis Sąjungos teisės, ja gali būti pasiektas toje nuostatoje aiškiai nurodytas tikslas.
- 24 Taigi, kaip išvados 17 punkte iš esmės nurodė generalinis advokatas, SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktu siekiamas tikslas kompensuoti nepatogumus, kuriuos tiesiogiai sukėlė ypatingas įvykis, nereiškia, kad valstybė narė, nenorėdama suteikti pranašumo vienai įmonei prieš jos konkurentus, negali dėl objektyvių priežasčių pasirinkti taikyti pagal šią nuostatą patvirtintą priemonę tik vienai įmonei.
- 25 Be to, priešingai aiškinant SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą, ši nuostata netektų didelės dalies veiksmingumo. Jei šia nuostata valstybei narei būtų suteikta tik galimybė skirti pagalbą visiems nuo ypatingo įvykio nukentėjusiems asmenims, negalint suteikti tokios pagalbos ribotam įmonių

skaičiui ar net vienai įmonei, valstybės narės dažnai būtų atgrasytos naudotis šia galimybe dėl išlaidų, kurių tokiomis aplinkybėmis būtų patiriama teikiant didelę pagalbą visoms jos jurisdikcijoje esančioms nukentėjusioms įmonėms.

- 26 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktas negali būti aiškinamas taip, kaip siūlo *Ryanair*, antraip būtų pakenkta šios nuostatos tikslui ir veiksmingumui.
- 27 Atsižvelgiant į tai, pažymėtina: kadangi grįsdama pirmąją pagrindą *Ryanair* iš esmės teigia, kad valstybė narė, kuri pagal minėtą nuostatą suteikia pagalbą tik nedideliam skaičiui nuo ypatingo įvykio nukentėjusių įmonių ar net vienai iš jų, siekia ne toje nuostatoje numatyto tikslo, t. y. atitaisyti tokio įvykio padarytą žalą, o bendrosios politikos tikslų, dėl ko taip pat susilpnėja reikalaujamas tiesioginis ryšys tarp ypatingo įvykio padarytos žalos ir suteiktos pagalbos, reikia priminti, kad, kaip iš esmės matyti iš šio sprendimo 20 punkte nurodytos jurisprudencijos, pagalbos priemonė gali būti pripažinta suderinama su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 2 dalyje numatytą nukrypti leidžiančią nuostatą, tik jeigu tenkinamos visos šios nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo sąlygos, o tai, be kita ko, reiškia, kad ta priemone prisidedama siekiant toje nuostatoje numatyto tikslo ir ji yra proporcinga siekiamam tikslui.
- 28 Darytina išvada, kad, kaip išvados 17 punkte iš esmės pažymėjo generalinis advokatas, negali būti pripažintos suderinamomis su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą taikomos pagalbos priemonės, kurios, nors ir skirtos dėl ypatingo įvykio patirtai žalai atitaisyti, iš tikrųjų yra pagrįstos savavališkais ar su šiuo tikslu nesusijusiais sumetimais, kaip antai noru dėl su tuo tikslu nesusijusių priežasčių suteikti pranašumą konkrečiai įmonei prieš jos konkurentus, be kita ko, įmonei, kuri iki atitinkamo įvykio jau turėjo sunkumų.
- 29 Taigi, jei nagrinėdama pagalbos priemonės suderinamumą pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą Komisija konstatuotų, kad pagalbos gavėjo atranka neatitinka šioje nuostatoje nurodyto tikslo kompensuoti, be kita ko, ypatingo įvykio tiesiogiai sukeltus nepatogumus ir kad dėl to ji iš tikrųjų atitinka ne ketinimą siekti šio tikslo, o kitus su juo nesusijusius sumetimus, ta priemone negalėtų būti pripažinta suderinama su vidaus rinka pagal toje nuostatoje įtvirtintą nukrypti leidžiančią nuostatą.
- 30 Šiuo aspektu pažymėtina, kad remiantis SESV 107 straipsnio 2 dalimi teikiama pagalba turi būti būtina šioje nuostatoje numatytiems tikslams pasiekti, todėl pagalba, kuri pagerina ją gavusios įmonės finansinę padėtį ir yra nebūtina šiems tikslams pasiekti, negali būti laikoma suderinama su vidaus rinka (pagal analogiją žr. 2013 m. birželio 13 d. Sprendimo *HGA ir kt. / Komisija*, C-630/11 P–C-633/11 P, EU:C:2013:387, 104 punktą ir 2016 m. liepos 19 d. Sprendimo *Kotnik ir kt.*, C-526/14, EU:C:2016:570, 49 punktą).
- 31 Vis dėlto, priešingai, nei teigia *Ryanair*, vien tai, jog pagalba pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą suteikiama tik vienai iš kelių nuo aptariamo ypatingo įvykio potencialiai nukentėjusių įmonių, kaip nagrinėjamu atveju SAS, nereiškia, kad šia pagalba būtinai siekiama kitų tikslų, išskyrus tą, kurio siekiama šia nuostata, ar kad ji teikiama savavališkai.
- 32 Šiomis aplinkybėmis reikia atmesti *Ryanair* argumentus, grindžiamus tuo, jog norint pasiekti SESV 107 straipsnio 2 dalies b punkto tikslą atitinkama valstybė narė turi veikti kaip „galutinis garantas“, nes toks šios nuostatos aiškinimas neišplaukia iš jos formuluotės ar tikslo, nurodytų šio sprendimo 19 ir 20 punktu.

- 33 Galiausiai, kiek *Ryanair* remiasi Komisijos sprendimų priėmimo praktika, susiformavusia iki COVID-19 pandemijos, pakanka pažymėti, kad nagrinėjamu atveju ginčijamo sprendimo ir vėliau skundžiamo sprendimo teisėtumą reikia vertinti tik pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą, o ne atsižvelgiant į tariamą ankstesnę šios institucijos sprendimų priėmimo praktiką (pagal analogiją žr. 2011 m. liepos 21 d. Sprendimo *Freistaat Sachsen ir Land Sachsen-Anhalt / Komisija*, C-459/10 P, EU:C:2011:515, 50 punktą ir 2020 m. kovo 26 d. Sprendimo *Larko / Komisija*, C-244/18 P, EU:C:2020:238, 114 punktą).
- 34 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos, kai skundžiamo sprendimo 26 punkte priėjo prie išvados, jog *Ryanair* nepagrįstai tvirtino, kad Komisija padarė teisės klaidą vien dėl to, kad nagrinėjama priemonė nebuvo naudinga visoms dėl COVID-19 pandemijos žalą patyrusioms įmonėms.
- 35 Taigi pirmąjį pagrindą reikia atmesti kaip nepagrįstą.

Dėl antrojo pagrindo

Šalių argumentai

- 36 Antrajame pagrinde, kuris susijęs su skundžiamo sprendimo 31–66 punktais ir kuri sudaro aštuonios dalys, *Ryanair* priekaištauja Bendrajam Teismui dėl to, kad jis padarė teisės klaidų ir akivaizdžiai iškreipė faktines aplinkybes, kai klaidingai konstatavo, jog nagrinėjama priemonė grindžiama SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktu ir ji proporcinga atsižvelgiant į žalą, kurią SAS patyrė dėl COVID-19 pandemijos.
- 37 Pirmoje dalyje *Ryanair* teigia, jog Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai nusprendė, kad tokia priemonė, kaip nagrinėjama, kuri papildo Švedijos pagalbos schemą, pripažintą suderinama pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies b punktą, gali būti leista taikyti pagal to straipsnio 2 dalies b punktą. Šiuo klausimu skundžiamo sprendimo 34 punkte Bendrasis Teismas klaidingai nusprendė, kad SESV nedraudžiama kartu taikyti šių nuostatų, jeigu tenkinamos kiekvienos iš jų abiejų sąlygos.
- 38 Šis motyvas, be kita ko, yra teisiškai klaidingas, nes, atsižvelgiant į tiesioginio žalos ir pagalbos ryšio reikalavimą, atitinkama valstybė narė negali būti laikoma veikiančia kaip „galutinis garantas“ pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą, jeigu tuo pat metu – ir ta pačia priemone – siekia kito politinio tikslo nei tas, kuriuo pateisinamas SESV 107 straipsnio 3 dalies b punkte numatytos leidžiančios nukrypti nuostatos buvimas. Laikantis Bendrojo Teismo pozicijos, pavienės SESV 107 straipsnio 2 dalies b punkto ir SESV 107 straipsnio 3 dalies b punkto nuostatos būtų sujungtos į vieną „krizės režimą“, kurios teisiniai pagrindai būtų vienodai pakeičiami vieni kitais.
- 39 Antrojo pagrindo antroje dalyje *Ryanair* tvirtina, kad skundžiamo sprendimo 40 punkte Bendrasis Teismas klaidingai aiškino 2004 m. lapkričio 11 d. *Ispanija / Komisija* (C-73/03, EU:C:2004:711) 40 ir 41 punktus, nes jais remdamasis nustatė tikimybės kriterijų. Kai atitinkama priemonė yra skirta būsimai žalai atlyginti, kaip nagrinėjamu atveju, bet kokia pagalba, kuri gali viršyti įmonių pagalbos gavėjų patirtą žalą, turi būti laikoma nesuderinama su vidaus rinka, neatsižvelgiant į tai, kiek tikėtina, kad žalos kompensacija bus pernelyg didelė. Norint, kad pagalbą gaunančiai įmonei nebūtų suteiktas nepagrįstas, nors ir laikinas, pranašumas, nepakanka nustatyti pernelyg didelės pagalbos sumos susigrąžinimo mechanizmą.

- 40 Trečioje dalyje *Ryanair* priekaištauja Bendrajam Teismui padarius teisės klaidą ir akivaizdžiai iškraipius faktines aplinkybes taikant SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą ir proporcingumo kriterijų, kuriuo jis grindžiamas, nes jis klaidingai konstatavo, kad Komisija teisingai motyvavo ginčijamą sprendimą, nors šios institucijos taikytas SAS patirtos žalos apskaičiavimo metodas nebuvo pakankamai tikslus.
- 41 Šiuo klausimu iš suformuotos jurisprudencijos matyti, kad pagalba pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą gali būti patvirtinta tik remiantis tiksliai patirtos žalos vertinimo metodu. Nagrinėjamu atveju skundžiamo sprendimo 46 punkte išdėstytas motyvas, kad ginčijamame sprendime Komisija pakankamai tiksliai apibrėžė žalos apskaičiavimo metodą, nesuderinamas su to sprendimo turiniu, ypač su jo 35 punktu, kuriame nurodyta, kad Švedijos valdžios institucijos įsipareigojo ne vėliau kaip 2020 m. gruodžio 31 d. pateikti Komisijai iš anksto patvirtinti metodą, kurį taikant bus kiekybiškai įvertinta žala. Taigi nagrinėjama priemonė tėra neužpildytas čekis, suteiktas SAS daugiau nei vieniems metams, t. y. iki pirmosios šios oro transporto bendrovės patirtų faktinių nuostolių ataskaitos.
- 42 Antrojo pagrindo ketvirtoje dalyje *Ryanair* priekaištauja Bendrajam Teismui padarius teisės klaidą ir akivaizdžiai iškraipius faktines aplinkybes, nes skundžiamo sprendimo 47 ir 48 punktuose jis teigė, jog ji nepateikė jokių įrodymų, patvirtinančių, kad, taikant apskaičiavimo metodą, kaip antai apibrėžtą ginčijamame sprendime, būtų buvę galima išmokėti valstybės pagalbą, kuri būtų didesnė už SAS realiai patirtą žalą. Apeliantės teigimu, siekdamas patikrinti, ar nagrinėjamu atveju dėl apskaičiavimo metodo kilo tokia rizika, Bendrasis Teismas nagrinėjo, ar jį taikant „galėjo“ būti skirta pernelyg didelė kompensacija. *Ryanair* pateikė daugybę įrodymų, kad SAS suteikta pagalba buvo daug didesnė už nuostolius. Be to, Bendrojo Teismo argumentai šiuo klausimu yra priešaringi. Taigi, siekdamas apskaičiuoti žalą, Bendrasis Teismas, viena vertus, pripažino kintamųjų išlaidų, kurios turi būti neįtrauktos kiekybiškai įvertinant žalą, svarbą, ir, kita vertus, nusprendė, jog apeliantė turėjo pateikti įrodymų, kad dėl informacijos apie šias išlaidas trūkumo galėjo būti išmokėta už žalą didesnė pagalba. Be to, Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, nes sistemingai perkėlė įrodinėjimo našta apeliantei, o ne Komisijai.
- 43 Penktoje dalyje *Ryanair* priekaištauja Bendrajam Teismui padarius teisės klaidą, nes jis nepadarė išvadų dėl to, kad skundžiamo sprendimo 49 punkte pripažino, jog pagal Komisijos apibrėžtą metodą nebuvo galima išvengti SAS priimtų sprendimų pasekmių, tiesiogiai nesusijusių su COVID-19 pandemija. Šiuo aspektu taip pat pažymėtina, kad Bendrasis Teismas perkėlė įrodinėjimo pareigą, kai nusprendė, jog apeliantė neįrodė, kad, jei nebūtų buvę šios pandemijos, SAS pajamos tikriausiai būtų sumažėjusios.
- 44 Šeštoje dalyje *Ryanair* priekaištauja Bendrajam Teismui padarius teisės klaidą, kai skundžiamo sprendimo 51 punkte, tik darydamas nuorodą į to sprendimo 25 punktą, atmetė apeliantės argumentą, kad Komisija turėjo atsižvelgti į kitų Švedijoje veikiančių oro transporto bendrovių patirtą žalą. Vadovaujantis principu, kad pagalba turi būti proporcinga žalai, reikia vertinti ne tik pagalbos gavėjui padarytą žalą, bet ir žalą jo konkurentams. Taigi nagrinėjamu atveju reikėjo įvertinti nagrinėjamos priemonės poveikį kitoms Švedijoje veikiančioms oro transporto bendrovėms. Bet kuriuo atveju Bendrasis Teismas negali pagrįstai teigti, kaip jis padarė skundžiamo sprendimo 8 ir 84 punktuose, jog nagrinėjama priemonė yra pateisinama dėl to, kad SAS patyrė didesnę žalą dėl jos konkurencinės padėties, ir neatsižvelgti į šią padėtį vertinant pagalbos proporcingumą šios bendrovės patirtai žalai.

- 45 Antrojo pagrindo septintoje dalyje apeliantė priekaištauja Bendrajam Teismui pateisinus tai, kad Komisija nepaisė Norvegijos Karalystės suteiktos pagalbos, atsižvelgiant į Švedijos Karalystės įsipareigojimą *ex post* prašyti gražinti pagalbą, jeigu nagrinėjama priemonė kartu su kitomis priemonėmis, įskaitant užsienio valdžios institucijų suteiktas priemones, viršytų faktiškai SAS patirtą žalą, nors Komisija nuo pat pradžių turėjo atsižvelgti į Norvegijos Karalystės suteiktą pagalbą, nes apie ją buvo žinoma priimant ginčijamą sprendimą.
- 46 Šio pagrindo aštuntoje dalyje *Ryanair* priekaištauja Bendrajam Teismui padarius teisės klaidą, nes skundžiamo sprendimo 62 ir 63 punktuose jis atmetė jos argumentą, kad, siekiant įvertinti nagrinėjamos priemonės suderinamumą pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą, turėjo būti atsižvelgta į konkurencinį pranašumą, atsiradusį dėl to, kad SAS buvo vienintelė oro transporto bendrovė, gavusi pagalbą pagal nagrinėjamą priemonę. Toks vertinimas yra esminis siekiant nustatyti, ar pagalba neviršijama tai, kas būtina užsibrėžtam tikslui pasiekti, ir ar ji yra proporcinga.
- 47 Komisija, Prancūzijos Respublika, Švedijos Karalystė ir SAS tvirtina, kad antrasis pagrindas turi būti atmestas kaip nepagrįstas.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 48 Dėl antrojo pagrindo pirmos dalies, susijusios su skundžiamo sprendimo 34 ir 35 punktais, reikia pažymėti, viena vertus, jog, kaip matyti iš skundžiamo sprendimo 32 ir 33 punktų, kurių *Ryanair* neginčijo, nagrinėjama priemonė „papildė“ anksčiau patvirtintą Švedijos pagalbos schemą tik ta prasme, kad tik oro transporto bendrovės, kurioms galėjo būti taikoma ši anksčiau patvirtinta pagalbos schema, galėjo būti individualios pagalbos, kurios dalis buvo nagrinėjama priemonė ir kurią Švedijos Karalystė ketino suteikti šioms bendrovėms, gavėjos, jeigu joms buvo sunku gauti kreditą pagal minėtą pagalbos schemą numatytais sąlygomis. Taigi, be šios ypatybės, nagrinėjama priemonė yra nuo Švedijos pagalbos schemas nepriklausoma pagalbos priemonė, apie kurią Komisija pranešė ir priėmė atskirą sprendimą dėl suderinamumo.
- 49 Kita vertus, reikia pažymėti, jog skundžiamo sprendimo 34 punkte remdamasis SESV 107 straipsnio 2 dalies b punkto, kuriuo buvo grindžiama nagrinėjama priemonė, ir SESV 107 straipsnio 3 dalies b punkto, kuriuo buvo grindžiama Švedijos pagalbos schema, „taikymu kartu“ Bendrasis Teismas jokių būdu neteigė, kad SAS pasinaudojo šiomis dviem atskiromis pagalbos priemonėmis. Priešingai, iš skundžiamo sprendimo 32 punkto matyti, kad SAS negalėjo pasinaudoti ir nagrinėjama priemone, ir Švedijos pagalbos schema. Be to, neginčijama, kad ji nepasinaudojo šia pagalbos schema.
- 50 Taip darydamas nuorodą į šių dviejų nuostatų taikymą kartu Bendrasis Teismas tik pažymėjo, jog neatmestina galimybė, kad valstybė narė, remdamasi skirtingomis SESV 107 straipsnio 2 ar 3 dalyse numatytais nukrypti leidžiančiomis nuostatomis, gali patvirtinti kelias priemones dėl to paties įvykio, kaip buvo nagrinėjamu atveju.
- 51 Kaip skundžiamo sprendimo 34 punkte teisingai pažymėjo Bendrasis Teismas, įvykis, kaip antai COVID-19 pandemija, gali būti laikomas ir „ypatingu įvykiu“, kaip jis suprantamas pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą, ir įvykiu, dėl kurio kyla „[didelių ekonomikos] sutrikimų“, kaip jie suprantami pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies b punktą.

- 52 Tokiomis aplinkybėmis, kaip skundžiamo sprendimo 34 punkte teisingai konstatavo Bendrasis Teismas, SESV nedraudžiama kartu taikyti šių nuostatų, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 50 punktą, jeigu tenkinamos kiekvienos iš šių dviejų nuostatų sąlygos.
- 53 Galiausiai, kadangi grįsdama pirmą dalį *Ryanair*, kaip ir nurodydama pirmąjį pagrindą, tvirtina, kad atitinkama valstybė narė negali būti laikoma veikiančia kaip „galutinis garantas“, kaip numatyta SESV 107 straipsnio 2 dalies b punkte, jeigu ta pačia priemone ji siekia kito tikslo, nei nurodytas SESV 107 straipsnio 3 dalies b punkte, iš šio sprendimo 32 punkto matyti, kad šis argumentas grindžiamas klaidinga prielaida.
- 54 Iš to, kas išdėstyta, matyti, jog Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos, kai skundžiamo sprendimo 35 punkte nusprendė, kad nagrinėjama priemonė gali būti pripažinta suderinama su vidaus rinka remiantis SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktu, nors Švedijos pagalbos schema buvo pripažinta suderinama remiantis SESV 107 straipsnio 3 dalies b punktu.
- 55 Taigi antrojo pagrindo pirma dalis turi būti atmesta kaip nepagrįsta.
- 56 Antrojo pagrindo antra–aštunta dalys susijusios su skundžiamo sprendimo 39–66 punktais, kuriuose Bendrasis Teismas išnagrinėjo ir atmetė ieškinio pirmojoje instancijoje antrojo pagrindo antrą dalį, kuria siekta ginčyti nagrinėjamos priemonės proporcingumą SAS patirtai žalai, ypač dėl to, kad Komisija leido prireikus skirti pernelyg didelę kompensaciją už šią žalą.
- 57 Siekiant išnagrinėti šias antrojo pagrindo dalis, pirmiausia reikia pažymėti, kad, kaip matyti iš šio sprendimo 30 punkto, remiantis SESV 107 straipsnio 2 dalimi teikiama pagalba turi būti būtina šioje nuostatoje numatytiems tikslams pasiekti, todėl pagalba, kuri pagerina ją gavusios įmonės finansinę padėtį ir yra nebūtina šiems tikslams pasiekti, negali būti laikoma suderinama su vidaus rinka (pagal analogiją žr. 2013 m. birželio 13 d. Sprendimo *HGA ir kt. / Komisija*, C-630/11 P–C-633/11 P, EU:C:2013:387, 104 punktą ir 2016 m. liepos 19 d. Sprendimo *Kotnik ir kt.*, C-526/14, EU:C:2016:570, 49 punktą).
- 58 Kalbant apie SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą, pažymėtina, kad, kaip matyti iš šio sprendimo 20 punkte nurodytos Teisingumo Teismo jurisprudencijos, galima kompensuoti tik tuos nepatogumus, kuriuos tiesiogiai sukėlė gaivalinės nelaimės ar kiti ypatingi įvykiai.
- 59 Darytina išvada, kad, kaip Teisingumo Teismas iš esmės jau nusprendė skundžiamo sprendimo 40 punkte nurodyto 2004 m. lapkričio 11 d. Sprendimo *Ispanija / Komisija* (C-73/03, EU:C:2004:711) 40 ir 41 punktuose, suteikta pagalba negali būti didesnė už jos gavėjų dėl atitinkamo įvykio patirtus nuostolius.
- 60 Šiuo klausimu, kiek antrojo pagrindo antroje dalyje *Ryanair* priekaištuoja Bendrajam Teismui tame skundžiamo sprendimo punkte nustačius klaidingą tikimybes kriterijų, kuris nesuderinamas su 2004 m. lapkričio 11 d. Sprendimu *Ispanija / Komisija* (C-73/03, EU:C:2004:711), reikia pažymėti, kad ši dalis grindžiama klaidingu skundžiamo sprendimo aiškinimu, nes Bendrasis Teismas tokio kriterijaus nenustatė. To sprendimo 40 punkte Bendrasis Teismas tik pažymėjo: kadangi pagalbos suma viršija jos gavėjo patirtą žalą, ši pagalbos dalis negali būti pateisinama pagal tą nuostatą. Bet kuriuo atveju iš skundžiamo sprendimo nematyti, kad siekdamas patikrinti, ar ginčijamame sprendime Komisija patvirtino pernelyg didelės kompensacijos už SAS realiai patirtą žalą skyrimą, Bendrasis Teismas būtų taikęs tokį kriterijų ir kad dėl to šis būtų turėjęs įtakos šio nagrinėjimo rezultatui.

- 61 Vadinas, antrojo pagrindo antra dalis turi būti atmesta kaip nepagrįsta.
- 62 Kiek šio pagrindo trečioje dalyje *Ryanair* priekaištuoja Bendrajam Teismui, pirma, padarius teisės klaidą, nes skundžiamo sprendimo 46 punkte jis nusprendė, jog ginčijamame sprendime Komisija pateikė pakankamai tikslų SAS patirtos žalos apskaičiavimo metodą, reikia konstatuoti, kad to sprendimo 45 punkte Bendrasis Teismas darė nuorodą į jo 41 punktą, kuriame išsamiai išdėstė visus veiksnius, į kuriuos Komisija atsižvelgė vertindama šią žalą. Būtent remdamasis šiuo išsamiu aprašymu Bendrasis Teismas šiame 45 punkte konstatavo, kad ginčijamame sprendime Komisija, viena vertus, nustatė veiksnius, į kuriuos buvo atsižvelgta siekiant kiekybiškai įvertinti žalą, t. y. prarastas pajamas, išvengtas kintamąsias sąnaudas ir pelno maržos koregavimą, taip pat laikotarpį, per kurį ši žala galėjo atsirasti, ir, kita vertus, pažymėjo, kad pajamų praradimas turi būti nustatomas atsižvelgiant į visas SAS pajamas, o ne tik į gautas iš keleivių vežimo oro transportu. Be to, Bendrasis Teismas pažymėjo, kad Komisija atkreipė dėmesį į Švedijos valdžios institucijų įsipareigojimą, viena vertus, atlikti išsamų ir konkretų SAS patirtos žalos ir galiausiai jos gautos pagalbos sumos *ex post* kiekybinį vertinimą ir, kita vertus, užtikrinti, kad SAS grąžintų galimą pernelyg didelę minėtos žalos kompensaciją.
- 63 Atsižvelgdamas į visus šiuos su SAS patirtos žalos nustatymu susijusius aspektus, kuriuos vertino Komisija, Bendrasis Teismas, nepadarydamas teisės klaidos, skundžiamo sprendimo 46 punkte galėjo nuspręsti, kad, atsižvelgiant į nagrinėjamo atvejo aplinkybes, be kita ko, į ateitį orientuotą šios žalos ir galiausiai suteiktos pagalbos sumos kiekybinio įvertinimo pobūdį, ginčijamame sprendime pakankamai tiksliai paaikškintas tos žalos apskaičiavimo metodas.
- 64 Priešingai, nei tvirtina *Ryanair*, šios išvados negalima paneigti remiantis vien tuo, kad Švedijos valdžios institucijos įsipareigojo pateikti Komisijai išsamų apskaičiavimo metodą, kuris būtų naudojamas *ex post* kiekybiškai įvertinti žalą.
- 65 Kadangi, antra, šioje trečioje dalyje *Ryanair* priekaištuoja Bendrajam Teismui iškraipius jam nurodytas faktines aplinkybes, reikia priminti, jog pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją iš SESV 256 straipsnio 1 dalies antros pastraipos ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 58 straipsnio pirmos pastraipos matyti, kad tik Bendrasis Teismas turi jurisdikciją, viena vertus, konstatuoti faktines aplinkybes, išskyrus atvejus, kai jo konstatuotų aplinkybių ir tikrovės neatitiktis matyti iš jam pateiktos bylos medžiagos, ir, kita vertus, tokias faktines aplinkybes įvertinti (2020 m. birželio 25 d. Sprendimo *SATCEN / KF*, C-14/19 P, EU:C:2020:492, 103 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 66 Darytina išvada, kad faktinių aplinkybių vertinimas nėra Teisingumo Teismo kontrolei pateiktinas teisės klausimas, nebent būtų iškraipyti Bendrajam Teismui pateikti įrodymai (2020 m. birželio 25 d. Sprendimo *SATCEN / KF*, C-14/19 P, EU:C:2020:492, 104 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 67 Jeigu apeliantas tvirtina, kad Bendrasis Teismas iškraipė įrodymus, pagal SESV 256 straipsnį, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 58 straipsnio pirmą pastraipą ir Teisingumo Teismo procedūros reglamento 168 straipsnio 1 dalies d punktą jis turi aiškiai nurodyti, kokius įrodymus tas teismas iškraipė, taip pat įrodyti nagrinėjimo klaidas, dėl kurių Bendrasis Teismas, atlikdamas vertinimą, šitaip iškraipė įrodymus. Be to, remiantis Teisingumo Teismo suformuota jurisprudencija, iškraipymas turi būti akivaizdžiai matomas iš bylos medžiagos ir nereikia iš naujo įvertinti faktinių aplinkybių ir įrodymų (2020 m. birželio 25 d. Sprendimo *SATCEN / KF*, C-14/19 P, EU:C:2020:492, 105 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

- 68 Nagrinėjamu atveju reikia konstatuoti, jog grįsdama šią apeliacinio skundo pagrindo dalį *Ryanair* nenurodė įrodymų, kuriuos Bendrasis Teismas iškreipė, kad padarytų išvadą, jog Komisija pateikė pakankamai tikslų žalos apskaičiavimo metodą, ir *a fortiori* neįrodė, kaip šie įrodymai buvo iškreipti.
- 69 Vadinasi, antrojo pagrindo trečia dalis nėra pagrįsta.
- 70 Šio pagrindo ketvirta ir penkta dalimis, kurias reikia nagrinėti kartu, *Ryanair* priekaištauja Bendrajam Teismui padarius teisės klaidą ir akivaizdžiai iškreipius faktines aplinkybes skundžiamo sprendimo 47–49 punktuose, pagal kuriuos apeliantė nepateikė jokių įrodymų, patvirtinančių, kad: pirma, taikant Komisijos apskaičiavimo metodą gali būti išmokėta už SAS realiai patirtą žalą didesnė pagalba; antra, dėl atsižvelgimo į dvylika mėnesių iki apribojimų dėl COVID-19 pandemijos nustatymo Komisija galėjo pervertinti šią žalą; ir, trečia, nesant šios pandemijos, laikotarpiu nuo 2020 m. kovo mėn. iki 2021 m. vasario mėn. SAS pajamos tikriausiai būtų sumažėjusios, palyginti su laikotarpiu nuo 2019 m. kovo mėn. iki 2020 m. vasario mėn.
- 71 Kadangi grįsdama šias apeliacinio skundo pagrindo dalis *Ryanair* tik teigia, kad jos Bendrajam Teismui nurodytos faktinės aplinkybėmis gali būti įrodytas šių trijų argumentų pagrįstumas, remiantis šio sprendimo 65 ir 66 punktuose nurodyta jurisprudencija tą dalį reikia atmesti kaip nepriimtina, nes, nesant konkrečių įrodymų, kuriais remiantis būtų galima padaryti išvadą dėl galimo faktinių aplinkybių iškreipimo, apeliantė iš tikrųjų siekia paneigti savarankišką faktinių aplinkybių vertinimą, kurį Bendrasis Teismas atliko skundžiamo sprendimo 50 punkte, kur nusprendė, kad Komisija nepadarė vertinimo klaidos, kai nustatė SAS patirtos žalos dydį.
- 72 Be to, dėl *Ryanair* teiginio, kad taip Bendrasis Teismas perkėlė įrodinėjimo pareigą, kuri, jos teigimu, turėjo tekti Komisijai, reikia priminti, jog asmuo, kuris nurodo prašymą ar argumentą pagrindžiančias faktines aplinkybes, iš principo privalo įrodyti tų aplinkybių tikrumą (šiuo klausimu žr. 2001 m. birželio 26 d. Sprendimo *Brunnhofers*, C-381/99, EU:C:2001:358, 52 punktą ir 2008 m. sausio 25 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutarties *Provincia di Ascoli Piceno ir Comune di Monte Urano / Apache Footwear ir kt.*, C-464/07 P(I), EU:C:2008:49, 9 punktą).
- 73 Taigi nepažeisdamas įrodinėjimo pareigos paskirstymo principų Bendrasis Teismas galėjo konstatuoti, jog *Ryanair* nepateikė įrodymų dėl faktinių aplinkybių, nurodytų grindžiant argumentus, kad Komisija padarė klaidų, vertindama SAS patirtą žalą.
- 74 Taigi antrojo pagrindo ketvirtą ir penktą dalis reikia atmesti kaip iš dalies nepriimtinas ir iš dalies nepagrįstas.
- 75 Šio apeliacinio skundo pagrindo šešta dalis iš esmės grindžiama tuo, kad nagrinėdamas, ar Komisija galėjo pagrįstai konstatuoti, jog nagrinėjama priemonė yra proporcinga SAS dėl COVID-19 pandemijos patirtai žalai ir kad ji negavo pernelyg didelės kompensacijos už jai padarytą žalą, Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 51 punkte klaidingai atmetė šios oro vežėjos argumentą, kad Komisija turėjo atsižvelgti į kitų Švedijoje veikiančių oro transporto bendrovių patirtą žalą.
- 76 Šiuo klausimu, kiek tai susiję su pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą suteiktos pagalbos priemonės proporcingumu nagrinėjamos pagalbos sumai, iš šio sprendimo 59 punkto matyti, kad ta suma negali būti didesnė už jos gavėjo patirtų nuostolius. Taigi, jei, kaip nagrinėjamu atveju,

teikiama individuali pagalba, vertindama pagalbos suderinamumą su vidaus rinka Komisija turi patikrinti, ar jos gavėjas negauna tokios pagalbos sumos, kuri viršytų dėl atitinkamo ypatingo įvykio jo raliai patirtą žalą.

- 77 Atliekant tokį vertinimą konkrečios oro transporto bendrovės atžvilgiu, aiškiai nesvarbu, ar kitos oro bendrovės taip pat patyrė žalą dėl to paties įvykio ir kokiu mastu.
- 78 Be to, iš šio sprendimo 22–26 punktų matyti, kad grįsdama pirmąjį apeliacinio skundo pagrindą *Ryanair* klaidingai tvirtina, jog Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai nusprendė, kad atitinkama valstybė narė neprivalo atsižvelgti į visą aptariamo ypatingo įvykio padarytą žalą arba suteikti pagalbą visiems šią žalą patyrusiems asmenims. Taigi Bendrasis Teismas, remdamasis tais pačiais argumentais, skundžiamo sprendimo 51 punkte teisingai nusprendė, kad leidimas suteikti pagalbą tik SAS nebuvo siejamas su tuo, ar Komisija įrodė, kad dėl šio įvykio buvo padaryta žala tik šiai įmonei.
- 79 Galiausiai *Ryanair* tik teigia, jog prieštaringa tai, kad Bendrasis Teismas nagrinėjamos priemonės būtinumą grindė nurodydamas SAS konkurencinę padėtį, bet į ją neatsižvelgė vertindamas pagalbos proporcingumą; vis dėlto ji nepateikė teisinių argumentų šiam teiginiui pagrįsti.
- 80 Vadinasi, antrojo pagrindo šešta dalis turi būti atmesta.
- 81 Kadangi nurodydama šio pagrindo septintą dalį *Ryanair* teigia, kad, priešingai, nei skundžiamo sprendimo 60 ir 61 punktuose konstatavo Bendrasis Teismas, vertindama, ar buvo sumokėta pernelyg didelė kompensacija už SAS patirtą žalą, Komisija iš pat pradžių turėjo atsižvelgti į Norvegijos Karalystės suteiktą pagalbą, o ne tik atlikti *ex post* vertinimą, pakanka pažymėti, jog skundžiamo sprendimo 61 punkte Bendrasis Teismas konstatavo, kad ginčijamame sprendime Komisija iš tiesų atsižvelgė į Norvegijos Karalystės suteiktą pagalbą ir kad *Ryanair* nepateikė jokių argumentų šiai išvadai paneigti.
- 82 Taigi antrojo pagrindo septinta dalis turi būti atmesta kaip nepagrįsta.
- 83 Šio pagrindo aštuntoje dalyje *Ryanair* iš esmės priekaištauja Bendrajam Teismui padarius teisės klaidą, kai jis skundžiamo sprendimo 63 ir 64 punktuose konstatavo, kad vertindama nagrinėjamos priemonės suderinamumą su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą ir, be kita ko, jos proporcingumą Komisija neprivalėjo atsižvelgti į konkurencinį pranašumą, kurį SAS įgijo dėl to, kad buvo vienintelė šios pagalbos gavėja.
- 84 Šiuo klausimu reikia konstatuoti, kaip tai išvados 48 punkte padarė generalinis advokatas, kad, priešingai, nei tvirtina *Ryanair*, 2016 m. gruodžio 21 d. Sprendimas *Komisija / Aer Lingus ir Ryanair Designated Activity* (C-164/15 P ir C-165/15 P, EU:C:2016:990, 92 punktas), kuriuo Bendrasis Teismas rėmėsi skundžiamo sprendimo 63 punkte, nors jis susijęs su neteisėtos pagalbos dydžio nustatymu siekiant ją susigrąžinti, nagrinėjamu atveju yra aktualus, nes iš to 92 punkto galima daryti išvadą, kad pranašumas, kurį pagalba suteikia jos gavėjui, neapima jokios ekonominės naudos, kurią šis pagalbą gavėjas gautų pasinaudodamas tuo pranašumu.
- 85 Taigi nagrinėjamos priemonės, t. y. pagalbos garantijos forma, atveju SAS suteiktos pagalbos suma, į kurią Komisija turi atsižvelgti siekdama nustatyti, ar už šios oro transporto bendrovės dėl aptariamo ypatingo įvykio patirtą žalą galbūt sumokėta pernelyg didelė kompensacija, iš principo atitinka, kaip matyti iš Komisijos pranešimo dėl [SESV 107] ir [SESV 108] straipsnių taikymo garantijomis suteikiamai valstybės pagalbai (OL C 155, 2008, p. 10) ir kaip skundžiamo sprendimo

54 punkte teisingai pažymėjo Bendrasis Teismas, palūkanų normos, kuri SAS taikoma esant nagrinėjamai priemonei ar jos nesant, skirtumą ginčijamo sprendimo priėmimo dieną. Tačiau, siekdamą tai nustatyti, Komisija neturi atsižvelgti į joki pranašumą, kurį SAS galėjo netiesiogiai gauti, kaip antai *Ryanair* nurodytą konkurencinį pranašumą.

- 86 Darytina išvada, jog Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos, kai skundžiamo sprendimo 63–65 punktuose nusprendė, kad Komisija neprivalėjo atsižvelgti į *Ryanair* nurodytą tariamą konkurencinį pranašumą.
- 87 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia atmesti antrojo pagrindo aštuntą dalį kaip nepagrįstą, taigi – ir visą šį pagrindą.

Dėl trečiojo pagrindo

Šalių argumentai

- 88 Trečiajame pagrinde, susijusiame su skundžiamo sprendimo 70–89 punktais, *Ryanair* priekaištuoja Bendrajam Teismui padarius teisės klaidų ir akivaizdžiai iškraipius faktines aplinkybes, kai jis atmetė ieškinio pirmojoje instancijoje trečiojo pagrindo pirmą dalį ir skundžiamo sprendimo 89 punkte nusprendė, kad buvo pateisinama nagrinėjamos priemonės naudą suteikti tik SAS ir kad šia priemone nepažeistas nediskriminavimo principas.
- 89 Šiuo klausimu trečiojo pagrindo pirmoje dalyje *Ryanair* teigia, kad Bendrasis Teismas netinkamai taikė diskriminacijos dėl pilietybės draudimo principą, kuris yra esminis Sąjungos teisės sistemos principas. Nors skundžiamo sprendimo 80 punkte Bendrasis Teismas pripažino, jog skirtingas požiūris, įtvirtintas nagrinėjama priemone, kiek ji taikoma tik SAS, gali būti prilyginamas diskriminacijai, jis klaidingai konstatavo, kad tokia diskriminacija turi būti vertinama tik atsižvelgiant į SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą, motyvuojant tuo, kad ši nuostata yra Sutartyse numatyta speciali nuostata, kaip ji suprantama pagal SESV 18 straipsnį. Be to, Bendrasis Teismas turėjo išnagrinėti, ar tokia diskriminacija pateisinama viešosios tvarkos, visuomenės saugumo ar visuomenės sveikatos sumetimais, kaip tai suprantama pagal SESV 52 straipsnį, arba bet kuriuo atveju – ar ji pagrįsta objektyviais veiksniais, nesusijusiais su atitinkamų asmenų pilietybe.
- 90 Antroje šio pagrindo dalyje apeliante tvirtina, kad skundžiamo sprendimo 74–77 punktuose Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą ir akivaizdžiai iškraipė faktines aplinkybes, kiek tai susiję su nagrinėjamos priemonės tikslo nustatymu. Be kita ko, skundžiamo sprendimo 74 ir 75 punktuose jis klaidingai konstatavo, kad šia priemone nebuvo siekiama išsaugoti „susiėkimo“ Švedijoje, „pasiekiamumo Skandinavijos viduje“ ar Švedijos ekonomikos, nes tai yra pernelyg formalus ginčijamo sprendimo aiškinimas. Be to, šis teiginys prieštarauja skundžiamo sprendimo 82 punktui. *Ryanair* tvirtina, jog skundžiamo sprendimo 76 ir 77 punktuose išdėstyti Bendrojo Teismo teiginiai, kad nagrinėjama priemone nebuvo siekiama išlaikyti rinkos struktūros ir kad diskriminacija buvo būdinga pagalbos individualumui, taip pat yra klaidingi.
- 91 Trečiojo pagrindo trečioje dalyje *Ryanair* teigia, jog Bendrasis Teismas padarė kelias teisės klaidas, kai skundžiamo sprendimo 84 punkte klaidingai nusprendė, kad nagrinėjama priemone įtvirtintas skirtingas požiūris yra pateisinamas, nes dėl SAS užimamų didesnių rinkos dalių dėl su COVID-19 pandemija susijusių apribojimų ši bendrovė nukentėjo labiau nei kitos Švedijoje veikiančios oro transporto bendrovės.

- 92 Pirma, šis pateisinimas ginčijamame sprendime niekur nenurodytas. Antra, toks teiginys iš esmės prilygtų teiginiui, kad didelę rinkos dalį užimanti įmonė turi teisę gauti visą pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą teikiamą pagalbą, o tai prieštarauja proporcingumo ir neiškraipytos konkurencijos principams. Trečia, kiek skundžiamo sprendimo 85 punkte Bendrasis Teismas tokią SAS teisę į visą pagalbą pateisina tuo, kad „apribojimai SAS paveikė proporcingai gerokai labiau nei [apeliantę]“, pažymėtina, kad šis teiginys yra „absurdiškas ir akivaizdžiai klaidingas“. Ketvirta, Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai skundžiamo sprendimo 87 punkte konstatavo, kad, atsižvelgiant į santykinę ginčijamos pagalbos sumos dydį, apeliantė neįrodė, kad šią sumą paskirsčius visoms Švedijoje veikiančioms oro transporto bendrovėms ta priemonė nebūtų praradusi veiksmingumo. Su tokiu „veiksmingumu“ susijęs kriterijus, kurio Bendrasis Teismas nepaaiškino, yra „visiškai *sui generis* aiškinimas“. Bet kuriuo atveju tokios analizės ginčijamame sprendime niekur nepateikta.
- 93 Komisija, Prancūzijos Respublika ir Švedijos Karalystė tvirtina, kad trečiasis apeliacinio skundo pagrindas turi būti atmestas kaip nepagrįstas.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 94 Trečiojo pagrindo antroje dalyje, kurią reikia nagrinėti pirmiausia, *Ryanair* iš esmės tvirtina, kad skundžiamo sprendimo 74–76 punktuose Bendrasis Teismas neteisingai nustatė nagrinėjamos priemonės tikslą, nurodytą ginčijamame sprendime, ir klaidingai konstatavo, jog šiuo tikslu nesiekama išsaugoti „susisiekimo“ Švedijoje, „pasiekiamumo Skandinavijos viduje“ ar Švedijos ekonomikos.
- 95 Šiuo klausimu reikia konstatuoti, kad, kaip skundžiamo sprendimo 75 punkte pažymėjo Bendrasis Teismas, iš ginčijamo sprendimo 9 konstatuojamosios dalies, kuri yra punkte „Priemonės tikslas“, aiškiai matyti, kad šiuo tikslu siekiama „atlyginti SAS žalą, patirtą dėl jos skrydžių atšaukimo ar jų tvarkaraščio pakeitimo nustačius kelionių apribojimus dėl COVID-19 pandemijos“. Tačiau, kalbant apie „susisiekimo“ Švedijoje, „pasiekiamumo Skandinavijos viduje“ ar Švedijos ekonomikos išsaugojimą, pažymėtina, kad šie aspektai nurodyti kitoje ginčijamo sprendimo dalyje, t. y. punkte „Priemonės gavėja“, kuriame tik siekiama apibūdinti subjektą, kuriam taikoma nagrinėjama priemonė, o ne jos tikslą.
- 96 Šiomis aplinkybėmis Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos ir neiškraipė ginčijamo sprendimo formuluotės, kai skundžiamo sprendimo 74 punkte konstatavo, kad nagrinėjamos priemonės tikslas, atsižvelgiant į tą sprendimą, yra iš dalies atlyginti SAS dėl COVID-19 pandemijos patirtą žalą, bet ne išsaugoti susisiekimą Švedijoje, „pasiekiamumą Skandinavijos viduje“ ar Švedijos ekonomiką.
- 97 Kadangi *Ryanair* taip pat teigia, kad esama prieštaravimo tarp motyvų, išdėstytų, viena vertus, skundžiamo sprendimo 74 ir 75 punktuose ir, kita vertus, jo 82 punkte, pakanka konstatuoti, jog pastarajame punkte Bendrasis Teismas analizavo nebe nagrinėjamos priemonės tikslą, nurodytą to sprendimo 74 ir 75 punktuose, o šios priemonės suteikimo tvarkos proporcingumą šiam tikslui, kuris nagrinėtas minėto sprendimo 80–87 punktuose.
- 98 Galiausiai, kiek trečiojo pagrindo antra dalis susijusi su skundžiamo sprendimo 76 punktu, kuriame Bendrasis Teismas atmetė apeliantės argumentą, kad nagrinėjama priemone buvo siekiama išlaikyti rinkos struktūrą, pažymėtina, kad ši išvada dėl tos pačios priežasties, kuri nurodyta šio sprendimo 95 punkte, nėra teisiškai klaidinga.

- 99 Taigi trečiojo pagrindo antrą dalį reikia atmesti kaip šiuo aspektu nepagrįstą.
- 100 Paskutiniu argumentu, pateiktu ir pirmoje, ir antroje šio pagrindo dalyse, *Ryanair* priekaištauja Bendrajam Teismui dėl to, kad skundžiamo sprendimo 77 ir 80 punktuose jis padarė teisės klaidų, kai taikė nediskriminavimo principą, konkrečiai – SESV 18 straipsnio pirmoje pastraipoje įtvirtintą diskriminacijos dėl pilietybės draudimą.
- 101 Pirmiausia dėl *Ryanair* teiginio, kad skundžiamo sprendimo 77 punkte Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, reikia priminti, jog pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją norint nacionalinę priemonę kvalifikuoti kaip „valstybės pagalbą“, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, reikia, kad būtų įvykdytos visos toliau nurodytos sąlygos. Pirmą, turi būti valstybės veiksmai arba naudojami valstybės išteklių. Antra, tokie veiksmai turi galėti daryti poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai. Trečia, jie turi suteikti atrankųjį pranašumą jos gavėjui. Ketvirta, jie turi iškraipyti konkurenciją ar galėti ją iškraipyti (žr., be kita ko, 2018 m. birželio 28 d. Sprendimo *Vokietija / Komisija*, C-208/16 P, EU:C:2018:506, 79 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 102 Taigi būtent atsižvelgiant į tokiomis savybėmis pasižyminčias priemones, kurios gali iškraipyti konkurenciją ir daryti poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai, SESV 107 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas jų nesuderinamumo su vidaus rinka principas.
- 103 Kalbant konkrečiai, iš SESV 107 straipsnio 1 dalies kylantis atrankumo reikalavimas reiškia, kad Komisija turi įrodyti, jog ekonominis pranašumas (suprantant jį plačiai), tiesiogiai ar netiesiogiai įgyjamas taikant tam tikrą priemonę, konkrečiai suteikiamas vienai ar kelioms įmonėms. Tam Komisija visų pirma privalo įrodyti, kad atitinkama priemonė lemia skirtingą požiūrį į įmones, kurių padėtis atsižvelgiant į siekiamą tikslą yra panaši. Taigi reikia, kad pranašumas būtų suteikiamas atrankiai ir kad dėl jo kai kurios įmonės galėtų atsidurti palankesnėje padėtyje, palyginti su kitomis (šiuo klausimu žr. 2016 m. birželio 30 d. Sprendimo *Belgija / Komisija*, C-270/15 P, EU:C:2016:489, 48 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 104 Kai, kaip nagrinėjamu atveju, atitinkama priemonė yra numatyta kaip individuali pagalba, nustačius ekonominį pranašumą iš esmės galima daryti prielaidą, kad jis yra atrankusis (2016 m. birželio 30 d. Sprendimo *Belgija / Komisija*, C-270/15 P, EU:C:2016:489, 49 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 105 Darytina išvada, jog Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos, kai skundžiamo sprendimo 77 punkte iš esmės tvirtino, kad dėl savo pobūdžio individuali pagalba lemia nevienodą požiūrį į ją gaunančią įmonę ir visas kitas įmones, kurių padėtis, atsižvelgiant į siekiamą tikslą, yra panaši. Be to, priešingai, nei tvirtina *Ryanair*, šio 77 punkto negalima suprasti taip, kad jame Bendrasis Teismas mano, jog individuali pagalba, kuri, jo teigimu, prieštarauja nediskriminavimo principui, vis dėlto yra suderinama su vidaus rinka, nes to punkto pabaigoje jis aiškiai nurodė, kad pagal Sąjungos teisę valstybės narėms leidžiama teikti tokią pagalbą, „jeigu tenkinamos visos SESV 107 straipsnyje numatytos sąlygos“.
- 106 Pastaruoju aspektu SESV 107 straipsnio 2 ir 3 dalyse numatytos tam tikros nuo šio sprendimo 102 punkte nurodyto valstybės pagalbos nesuderinamumo su vidaus rinkos principo nukrypti leidžiančios nuostatos. Taigi valstybės pagalba, suteikta šiose nukrypti leidžiančiose nuostatose numatytais tikslais ir laikantis jose nustatytų reikalavimų, yra suderinama arba gali būti pripažinta suderinama su vidaus rinka, nepaisant to, kad ji pasižymi šio sprendimo 101 punkte nurodytomis savybėmis ir sukelia jame numatytas pasekmes.

- 107 Darytina išvada, kad valstybės pagalba, kuri teikiama laikantis šių reikalavimų, t. y. siekiant tose nukrypti leidžiančiose nuostatose pripažinto tikslo ir neviršijant to, kas būtina ir proporcinga šiam tikslui pasiekti, negali būti laikoma nesuderinama su vidaus rinka atsižvelgiant tik į šio sprendimo 101 punkte nurodytas savybes ir pasekmes, būdingas bet kokiai valstybės pagalbai, t. y. be kita ko, dėl priešasčių, susijusių su tuo, kad pagalba yra atrankioji arba kad ja iškraipoma konkurencija, antraip tos nuostatos taptų visiškai neveiksmingos (šiuo klausimu žr. 1977 m. kovo 22 d. Sprendimo *Iannelli & Volpi*, 74/76, EU:C:1977:51, 14 bei 15 punktus ir 2002 m. rugsėjo 26 d. Sprendimo *Ispanija / Komisija*, C-351/98, EU:C:2002:530, 57 punktą).
- 108 Taigi pagalba negali būti laikoma nesuderinama su vidaus rinka tik dėl priešasčių, susijusių su tuo, kad pagalba yra atrankioji arba kad ja iškraipoma arba gali būti iškraipyta konkurencija.
- 109 Atsižvelgiant į tai, dėl *Ryanair* teiginio, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai skundžiamo sprendimo 80 punkte netaikė SESV 18 straipsnyje įtvirtinto nediskriminavimo dėl pilietybės principo, o nagrinėjamą priemonę išnagrino atsižvelgdamas į SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą, reikia priminti, jog iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad SESV 108 straipsnyje numatytos procedūros rezultatas niekada neturi prieštarauti konkrečioms Sutarties nuostatoms. Taigi pagalba, kuri pati ar tam tikros jos sąlygos pažeidžia Sąjungos teisės bendrąsias nuostatas ar principus, negali būti pripažinta suderinama su vidaus rinka (2023 m. sausio 31 d. Sprendimo *Komisija / Braesch ir kt.*, C-284/21 P, EU:C:2023:58, 96 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 110 Vis dėlto, kiek tai konkrečiai susiję su SESV 18 straipsniu, iš suformuotos jurisprudencijos matyti, kad šis straipsnis savarankiškai taikomas tik tose Sąjungos teisės reglamentuojamose srityse, kurioms SESV nenumatyta specialių nediskriminavimo taisyklių (2017 m. liepos 18 d. Sprendimo *Erzberger*, C-566/15, EU:C:2017:562, 25 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 111 Kadangi, kaip nurodyta šio sprendimo 106 punkte, SESV 107 straipsnio 2 ir 3 dalyse numatytos nuo šio straipsnio 1 dalyje nurodyto valstybės pagalbos nesuderinamumo su vidaus rinka principo nukrypti leidžiančios nuostatos, taigi visų pirma leidžiama taikyti skirtingą požiūrį į įmones, jeigu tenkinami šiose nukrypti leidžiančiose nuostatose numatyti reikalavimai, šios nuostatos, kaip išvados 64 punkte pažymėjo generalinis advokatas, turi būti laikomos Sutartyse numatytomis „specialiomis nuostatomis“, kaip jos suprantamos pagal SESV 18 straipsnio pirmą pastraipą.
- 112 Darytina išvada, jog Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos, kai skundžiamo sprendimo 80 punkte konstatavo, kad SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktas yra tokia speciali nuostata ir kad tik reikia išnagrinti, ar dėl nagrinėjamos priemonės atsirandantis skirtingas požiūris yra leistinas pagal šią nuostatą.
- 113 Iš to matyti, kad, priešingai, nei tvirtina *Ryanair*, skirtingas požiūris, kurį lemia nagrinėjama priemonė, taip pat neturi būti pateisinamas atsižvelgiant į SESV 52 straipsnyje nurodytas priežastis.
- 114 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, trečiojo pagrindo antros dalies paskutinį priekaištą ir pirmą dalį reikia atmesti kaip nepagrįstus.
- 115 Trečiojo pagrindo trečioje dalyje *Ryanair* priekaištuoja Bendrajam Teismui dėl to, kad jis padarė teisės klaidų ir akivaizdžiai iškraipė faktines aplinkybes, kai, be kita ko, skundžiamo sprendimo 84–88 punktuose, analizuodamas nagrinėjamos priemonės proporcingumo klausimą išnagrino

to sprendimo 83 punkte nurodytų argumentų, kad iš nagrinėjamos priemonės kylantis skirtingas požiūris nėra proporcingas, nes pagal šią priemonę SAS suteikiama visa pagalba COVID-19 pandemijos padarytai žalai atitaisyti, nors SAS patyrė tik 35 % šios žalos, pagrįstumą.

- 116 Šiuo klausimu *Ryanair*, pateikdama pirmą priekaištą, iš esmės teigia, jog, be kita ko, skundžiamo sprendimo 84 punkte tvirtindamas, kad dėl SAS užimamų didesnių rinkos dalių dėl COVID-19 pandemijos nustatyti apribojimai šią bendrovę paveikė labiau nei kitas Švedijoje veikiančias oro transporto bendroves, Bendrasis Teismas pateikė pagrindimą, kurio nebuvo ginčijamame sprendime, todėl motyvus, kuriais Komisija rėmėsi grįsdama šį sprendimą, pakeitė savaisiais.
- 117 Nors, žinoma, iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad vykdydami SESV 263 straipsnyje numatytą teisėtumo kontrolę Teisingumo Teismas ir Bendrasis Teismas bet kuriuo atveju negali pakeisti ginčijamo akto autoriaus motyvų savaisiais (šiuo klausimu žr. 2021 m. spalio 6 d. Sprendimo *World Duty Free Group ir Ispanija / Komisija, C-51/19 P ir C-64/19 P, EU:C:2021:793, 70 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją), reikia konstatuoti, kad skundžiamo sprendimo 84 punkte atsakydamas į šio sprendimo 115 punkte nurodytus apeliančios argumentus Bendrasis Teismas tik priminė ginčijamo sprendimo turinį, konkrečiai – padarė išvadas remdamasis tuo, kas jame nurodyta, tačiau nepakeitė to sprendimo motyvų.*
- 118 Kiek pateikdama šios trečios dalies trečią priekaištą apeliančė nurodo skundžiamo sprendimo 84 ir 85 punktuose išdėstytus Bendrojo Teismo teiginius, kad SAS rinkos dalys buvo „gerokai didesnės už artimiausios konkurentės“ ir kad „šie apribojimai [t. y. dėl COVID-19 pandemijos nustatyti apribojimai] SAS paveikė proporcingai gerokai labiau“, reikia konstatuoti, jog tai yra savarankiški faktinių aplinkybių vertinimai, kuriuos Bendrasis Teismas, be to, atliko papildomai.
- 119 Vadinas, šį priekaištą reikia atmesti kaip nepriimtina, juo labiau kad apeliančė neįrodė, jog Bendrasis Teismas iškraipė šias faktines aplinkybes.
- 120 Be to, kiek grįsdama šios trečios dalies antrą ir trečią priekaištus *Ryanair* iš esmės teigia, kad pagal proporcingumo principą pagalba turėjo būti paskirstyta visiems nuo aptariamo ypatingo įvykio nukentėjusiems asmenims proporcingai jų patirtai žalai, pažymėtina, kad šie argumentai, kaip matyti iš šio sprendimo 21–26 punktų, grindžiami klaidinga prielaida.
- 121 Dėl apeliančios trečiojo pagrindo trečios dalies ketvirto priekaišto pakanka konstatuoti, kad juo siekiama užginčyti skundžiamo sprendimo 87 punktą, kuris yra perteklinis atsižvelgiant į skundžiamo sprendimo 86 punkte padarytą išvadą, kad dėl SAS naudai taikomo skirtingo požiūrio nepažeidžiamas proporcingumo principas. Taigi šis argumentas turi būti atmestas kaip nereikšmingas.
- 122 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia atmesti trečiojo pagrindo trečią dalį, taigi ir visą šį pagrindą.

Dėl ketvirtojo pagrindo

Šalių argumentai

- 123 Pateikdama ketvirtąjį pagrindą, susijusį su skundžiamo sprendimo 94–96 punktais, *Ryanair* priekaištuoja Bendrajam Teismui dėl to, kad jis padarė teisės klaidų, taip pat akivaizdžiai iškraipė faktines aplinkybes ir įrodymus, kai atmetė ieškinio pirmojoje instancijoje trečiojo pagrindo antrą dalį, kurioje ji teigė, jog buvo pažeista įsisteigimo laisvė ir laisvė teikti paslaugas.

- 124 Šio pagrindo pirmoje dalyje *Ryanair* teigia, kad skundžiamo sprendimo 94 punkte tvirtindamas, jog ji neįrodė, kaip dėl nagrinėjamos priemonės išimtinio pobūdžio, pasireiškiančio tuo, kad ta priemonė buvo taikoma tik SAS, „gali būti atgrasyta nuo įsisteigimo Švedijoje arba paslaugų teikimo iš šios šalies ir į ją“, Bendrasis Teismas pasirinko klaidingą kriterijų, kuriuo remdamasis vertino, ar ši priemonė trukdo naudotis laisve teikti paslaugas ir įsisteigimo laisve arba daro jas mažiau patrauklias. Pagal jurisprudenciją Bendrasis Teismas veikiau turėjo išnagrinėti, ar nagrinėjama priemonė galėjo atgrasyti „bet kuri suinteresuotą veiklos vykdytoją“, taigi, nagrinėjamu atveju – kitas nei SAS Švedijoje veikiančias oro transporto bendroves, nuo įsisteigimo ar paslaugų teikimo šioje valstybėje narėje.
- 125 Šio pagrindo antroje dalyje *Ryanair* tvirtina, kad ieškinyje pirmojoje instancijoje ji pakankamai teisiškai pagal reikšmingą kriterijų įrodė, kad dėl nagrinėjamos priemonės praktiškai nepalankioje padėtyje atsidūrė tik oro vežėjai, kurių buveinė yra kitoje valstybėje narėje nei Švedijos Karalystė. Iš tiesų ji pateikė daug įrodymų, susijusių su šios priemonės ribojamuoju poveikiu laisvei teikti paslaugas, ir jų nenagrinėjęs Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, taip pat iškraipė įrodymus.
- 126 Minėtos dalies trečioje dalyje *Ryanair* tvirtina, jog, priešingai, nei skundžiamo sprendimo 94 punkte nusprendė Bendrasis Teismas, ji įrodė, kad laisvės teikti paslaugas ir įsisteigimo laisvės apribojimas nėra pateisinamas. Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai bendrai rėmėsi savo argumentais dėl SESV 107 straipsnio SESV 18 straipsnio kontekste, nors nagrinėjo laisvės teikti paslaugas apribojimą. Iš tikrųjų Bendrasis Teismas, o prieš tai – Komisija, turėjo išnagrinėti, ar iš nagrinėjamos priemonės išplaukiantis laisvės teikti paslaugas apribojimas yra pateisinamas privalomuoju bendrojo intereso pagrindu, nediskriminacinis, būtinas ir proporcingas siekiamam bendrojo intereso tikslui. Apeliantė nurodė faktines ir teises aplinkybes, įrodančias, kad nagrinėjama priemonė turėjo laisvę teikti paslaugas ribojantį poveikį, kuris nebuvo būtinas, tinkamas ir proporcingas atsižvelgiant į ja siekiamą tikslą. Bendrasis Teismas „neigė šį faktą“, taigi padarė teisės klaidą ir iškraipė faktines aplinkybes.
- 127 Komisija, Prancūzijos Respublika ir Švedijos Karalystė tvirtina, kad ketvirtasis apeliacinio skundo pagrindas turi būti atmestas kaip nepagrįstas.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 128 Kadangi šio apeliacinio skundo pagrindo pirmoje dalyje *Ryanair* tvirtina, jog skundžiamo sprendimo 94 punkto pirmame sakinyje Bendrasis Teismas taikė klaidingą kriterijų, kai vertino, ar nagrinėjama priemonė trukdo naudotis laisve teikti paslaugas ir įsisteigimo laisve arba daro jas mažiau patrauklias, reikia konstatuoti, kad ši dalis grindžiama klaidingu šio punkto aiškinimu. Nesant būtinybės nagrinėti, ar, kaip tvirtina *Ryanair*, Bendrasis Teismas padarė klaidą dėl jai tenkančios įrodinėjimo pareigos apimties, kaip teisingai pažymėjo Prancūzijos vyriausybė atsiliepime į apeliacinį skundą, iš šio punkto antro sakinio, kuriame daroma nuoroda į skundžiamo sprendimo 70–89 punktus, kur Bendrasis Teismas analizavo nagrinėjamos priemonės proporcingumą atsižvelgdamas į visų Švedijoje veikiančių oro transporto bendrovių padėtį, matyti, jog Bendrasis Teismas nurodė, kad yra ribojamasis poveikis apskritai, taigi ir poveikis, kuris pasireiškia ne tik *Ryanair*, bet ir visoms Švedijoje veikiančioms ar norinčioms veikti oro transporto bendrovėms.
- 129 Taigi ši apeliacinio skundo pagrindo dalis turi būti atmesta kaip nepagrįsta.

- 130 Ketvirtojo pagrindo antroje ir trečioje dalyse, kurias reikia nagrinėti kartu, *Ryanair* iš esmės priekaištauja Bendrajam Teismui dėl to, kad skundžiamo sprendimo 94 punkte jis padarė teisės klaidų, nes, atsižvelgdamas į SESV 107 straipsnyje nustatytus kriterijus, išnagrinėjo tik aplinkybę, kad nagrinėjama priemonė buvo taikoma tik SAS, užuot patikrinęs, ar ši priemonė pateisinama atsižvelgiant į su laisve teikti paslaugas arba įsisteigimo laisve susijusiose nuostatose nurodytus sumetimus. *Ryanair* nurodė Bendrajam Teismui faktines ir teises aplinkybes, įrodančias šių nuostatų pažeidimą.
- 131 Šiuo klausimu pažymėtina, kad, kaip nurodyta šio sprendimo 109 punkte, SESV 108 straipsnyje numatytos procedūros rezultatas niekada neturi prieštarauti konkrečioms Sutarties nuostatom. Taigi pagalba, kuri pati ar tam tikros jos sąlygos pažeidžia Sąjungos teisės nuostatas ar bendruosius principus, negali būti pripažinta suderinama su vidaus rinka.
- 132 Vis dėlto, viena vertus, kaip savo išvados 85 punkte iš esmės pažymėjo generalinis advokatas, ribojamasis pagalbos priemonės poveikis laisvei teikti paslaugas ar įsisteigimo laisvei nėra pagal Sutartį draudžiamas apribojimas, nes gali būti būdingas pačiam valstybės pagalbos pobūdžiui, pavyzdžiui, jos atrankiajam pobūdžiui.
- 133 Kita vertus, iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, jog, kai pagalbos sąlygos taip neatsiejamai susijusios su pagalbos tikslu, kad jų neįmanoma vertinti atskirai, jų poveikis visos pagalbos suderinamumui ar nesuderinamumui su vidaus rinka būtinai turi būti vertinamas pagal SESV 108 straipsnyje numatytą procedūrą (šiuo klausimu žr. 1977 m. kovo 22 d. Sprendimo *Iannelli & Volpi*, 74/76, EU:C:1977:51, 14 punktą ir 2023 m. sausio 31 d. Sprendimo *Komisija / Braesch ir kt.*, C-284/21 P, EU:C:2023:58, 97 punktą).
- 134 Nagrinėjamu atveju, kaip matyti iš šio sprendimo 95 punkto, SAS, kaip pagalbos pagal nagrinėjamą priemonę gavėjos, pasirinkimas yra jos tikslo dalis ir bet kuriuo atveju, net jei šį pasirinkimą reikėtų laikyti tos priemonės sąlyga, *Ryanair* neginčija to, kad tokia sąlyga yra neatsiejamai susijusi su minėtu tikslu – iš dalies atlyginti šiai įmonei dėl COVID-19 pandemijos patirtą žalą. Darytina išvada, kad SAS, kaip vienintelės pagalbos pagal nagrinėjamą priemonę gavėjos, pasirinkimo poveikis vidaus rinkai negali būti nagrinėjamas atskirai nuo visos šios pagalbos priemonės suderinamumo su vidaus rinka poveikio pagal SESV 108 straipsnyje numatytą procedūrą.
- 135 Iš pirma išdėstytų motyvų ir iš to, kas, be kita ko, nurodyta šio sprendimo 107 ir 108 punktuose, matyti, kad Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos, kai skundžiamo sprendimo 94 punkte iš esmės nusprendė, jog siekdama įrodyti, kad nagrinėjama priemonė yra įsisteigimo laisvės ir laisvės teikti paslaugas kliūtis, nes taikoma tik SAS, nagrinėjamu atveju apelianė turėjo įrodyti, kad ši priemonė sukelia ribojamąjį poveikį, kuris viršija laikantis SESV 107 straipsnio 2 dalies b punkte numatytų reikalavimų teikiamai valstybės pagalbai būdingą poveikį.
- 136 Visais *Ryanair* argumentais, pateiktais ketvirtojo pagrindo antrai ir trečiai daliai pagrįsti, siekiama kritikuoti SAS, kaip vienintelės pagalbos pagal nagrinėjamą priemonę gavėjos, pasirinkimą ir jo pasekmes, nors jis yra būdingas šios priemonės atrankiajam pobūdžiui.
- 137 Be to, dėl įrodymų, kuriuos *Ryanair* pateikė Bendrajam Teismui, reikia konstatuoti, kad ji nepateikė jokių argumentų, jog šie įrodymai buvo iškraipyti.
- 138 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad ketvirtasis pagrindas turi būti atmestas.

Dėl penktojo pagrindo

Šalių argumentai

- 139 Nurodydama penktąjį pagrindą *Ryanair* teigia, jog Bendrasis Teismas padarė teisės klaidų ir iškreipė faktines aplinkybes, kai skundžiamo sprendimo 99 ir 100 punktuose konstatavo, kad jos ieškinio pirmojoje instancijoje ketvirtasis pagrindas, susijęs su Komisijos atsisakymu pradėti oficialią tyrimo procedūrą, neteko juo siekiamo tikslo ir jo turinys nėra savarankiškas.
- 140 Priešingai, nei konstatavo Bendrasis Teismas, šio pagrindo turinys buvo savarankiškas ir skiriasi nuo pirmųjų trijų ieškinio pirmojoje instancijoje pagrindų, nes nustatant didelius sunkumus, dėl kurių turėjo būti pradėta oficiali tyrimo procedūra, taikomas skirtingas kontrolės kriterijus, kuris gali būti tenkinamas net neįrodžius, kad Komisijai atliekant tyrimą padaryta akivaizdi vertinimo klaida arba teisės klaida; būtent šiais argumentais buvo grindžiami šie pirmieji trys pagrindai.
- 141 Be to, ieškinio pirmojoje instancijoje ketvirtasis pagrindas neprarado juo siekiamo tikslo, nes Komisijos padarytos akivaizdžios vertinimo klaidos įrodymas visiškai skiriasi nuo didelių sunkumų, dėl kurių turėjo būti pradėta oficiali tyrimo procedūra, įrodymo. *Ryanair* taip pat šiuo klausimu pateikė savarankiškų argumentų, be kita ko, įrodančių, kad Komisija neturėjo nei rinkos duomenų apie aviacijos sektoriaus struktūrą, nei informacijos apie su COVID-19 pandemija susijusios krizės padarytos žalos dydį ir SAS suteiktos pagalbos dydžio vertinimą. Iš to matyti, kad Bendrajame Teisme *Ryanair* nurodė Komisijos informacijos spragas ir trūkumus, kurie išryškino didelius sunkumus ir kurių „turinys buvo savarankiškas“, palyginti su kitais pagrindais.
- 142 Komisija, Prancūzijos Respublika ir Švedijos Karalystė tvirtina, kad penktasis apeliacinio skundo pagrindas turi būti atmestas kaip nepagrįstas.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 143 Kai ieškovas prašo panaikinti Komisijos sprendimą neteikti prieštaravimų dėl valstybės pagalbos, jis iš esmės ginčija tai, kad tas sprendimas buvo priimtas šiai institucijai nepradėjus oficialios tyrimo procedūros, taip pažeidžiant jo procesines teises. Siekdamas, kad jo prašymas panaikinti būtų patenkintas, ieškovas gali nurodyti bet kokią pagrindą, kuriuo galima įrodyti, kad vertinant informaciją ir įrodymus, kuriuos Komisija turėjo preliminariu priemonės, apie kurią pranešta, tyrimo etapu, turėjo kilti abejonių dėl jos suderinamumo su vidaus rinka. Vis dėlto remiantis tokiais argumentais negali būti pakeistas ieškinio dalykas ar jo priimtinumą sąlygos. Priešingai, būtent abejonės dėl šio suderinamumo yra įrodymas, kuris turi būti pateiktas siekiant įrodyti, kad Komisija privalėjo pradėti oficialią tyrimo procedūrą, numatytą SESV 108 straipsnio 2 dalyje ir 2015 m. liepos 13 d. Tarybos reglamento (ES) 2015/1589, nustatančio išsamias [SESV] 108 straipsnio taikymo taisykles (OL L 248, 2015, p. 9), 6 straipsnio 1 dalyje (šiuo klausimu žr. 2011 m. gegužės 24 d. Sprendimo *Komisija / Kronoply ir Kronotex*, C-83/09 P, EU:C:2011:341, 59 punktą ir jame nurodyta jurisprudenciją).
- 144 Tokio prašymo teikėjas turi įrodyti, kad buvo įrodymų dėl šio suderinamumo, todėl Komisija privalėjo pradėti SESV 108 straipsnio 2 dalyje nurodytą oficialią tyrimo procedūrą. Toks įrodymas turi būti nustatytas tiek iš to sprendimo priėmimo aplinkybių, tiek iš jo turinio, remiantis nuoseklių įrodymų visuma (šiuo klausimu žr. 2021 m. rugsėjo 2 d. Sprendimo *Komisija / Tempus Energy ir Tempus Energy Technology*, C-57/19 P, EU:C:2021:663, 40 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

- 145 Kalbant konkrečiai, per preliminarų tyrimo etapą Komisijos atlikto tyrimo nepakankamas ar neišsamus pobūdis yra požymis, kad šiai institucijai kilo didelių sunkumų įvertinti priemonės, apie kurią pranešta, suderinamumą su vidaus rinka, todėl ji turėjo pradėti oficialią tyrimo procedūrą (šiuo klausimu žr. 2021 m. rugsėjo 2 d. Sprendimo *Komisija / Tempus Energy ir Tempus Energy Technology*, C-57/19 P, EU:C:2021:663, 41 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 146 Šiuo aspektu, visų pirma kalbant apie priekaištą, grindžiamą tuo, kad skundžiamo sprendimo 100 punkte Bendrasis Teismas nusprendė, jog ieškinio pirmojoje instancijoje ketvirtojo pagrindo turinys nėra savarankiškas, pažymėtina, kad, kaip apeliaciniame skunde teigia *Ryanair*, tiesa, kad jei būtų buvę įrodyta, jog yra „didelių sunkumų“, kaip tai suprantama pagal pirmesniame punkte nurodytą Teisingumo Teismo jurisprudenciją, ginčijamą sprendimą būtų buvę galima panaikinti vien dėl šios priežasties, net jei, be to, nebūtų buvę nustatyta, kad Komisijos atlikti vertinimai dėl esmės buvo klaidingi teisiniu ar faktiniu požiūriu (pagal analogiją žr. 2009 m. balandžio 2 d. Sprendimo *Bouygues ir Bouygues Télécom / Komisija*, C-431/07 P, EU:C:2009:223, 66 punktą).
- 147 Be to, tokių sunkumų buvimas gali būti nustatomas atsižvelgiant į šiuos vertinimus ir iš principo gali būti įrodomas ieškinio pagrindais ar argumentais, kuriuos ieškovas pateikia siekdamas užginčyti sprendimo neteikti prieštaravimų pagrįstumą, net jei išnagrinėjus šiuos pagrindus ar argumentus negalima daryti išvados, kad Komisijos pateikti vertinimai dėl esmės yra klaidingi faktiniu ar teisiniu požiūriu (šiuo klausimu žr. 2009 m. balandžio 2 d. Sprendimo *Bouygues ir Bouygues Télécom / Komisija*, C-431/07 P, EU:C:2009:223, 63 ir 66 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).
- 148 Nagrinėjamu atveju reikia konstatuoti, kad, kaip išvados 93 punkte pažymėjo generalinis advokatas, *Ryanair* nurodytas ieškinio pirmojoje instancijoje ketvirtasis pagrindas iš esmės buvo grindžiamas nepakankamu per preliminarų tyrimo etapą Komisijos atliktu tyrimu bei neišsamiu pobūdžiu ir kitokiu priemonės suderinamumo vertinimu, kurį Komisija būtų atlikusi pasibaigus oficialiai tyrimo procedūrai. Iš šio ieškinio taip pat matyti, kad grįsdama šį pagrindą apeliante iš esmės arba apibendrintai pakartojo argumentus, išdėstytus nurodant tris pirmuosius to ieškinio pagrindus, susijusius su ginčijamo sprendimo pagrįstumu, arba tiesiogiai darė nuorodą į šiuos argumentus.
- 149 Šiomis aplinkybėmis skundžiamo sprendimo 100 punkte Bendrasis Teismas galėjo pagrįstai nuspręsti, kad ieškinio pirmojoje instancijoje ketvirtojo pagrindo „turinys nėra savarankiškas“, palyginti su trimis pirmaisiais jos pagrindais, t. y. iš esmės išnagrinėjęs pastaruosius pagrindus, įskaitant argumentus, grindžiamus nepakankamu ir neišsamiu Komisijos atlikto tyrimo pobūdžiu, jis neprivalėjo atskirai vertinti šio ieškinio ketvirtojo pagrindo pagrįstumo, juo labiau kad, kaip tame skundžiamo sprendimo 100 punkte taip pat teisingai pažymėjo Bendrasis Teismas, pateikdama pastarąjį pagrindą *Ryanair* nenurodė konkrečių įrodymų, galinčių patvirtinti, kad vertinant nagrinėjamos priemonės suderinamumą su vidaus Komisijai galbūt kilo „didelių sunkumų“.
- 150 Darytina išvada, jog Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos, kai skundžiamo sprendimo 101 punkte konstatavo, kad nereikia nagrinėti ieškinio pirmojoje instancijoje ketvirtojo pagrindo pagrįstumo; be to, nereikia nagrinėti, ar skundžiamo sprendimo 99 punkte Bendrasis Teismas teisingai nusprendė, kad šis pagrindas buvo papildomas ir neteko juo siekiamo tikslo.

- 151 Be to, reikia konstatuoti, jog *Ryanair* nepateikė jokių argumentų, galinčių įrodyti, kad nagrinėdamas ieškinio pirmojoje instancijoje ketvirtąjį pagrindą Bendrasis Teismas iškreipė faktines aplinkybes, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 67 punkte nurodytą jurisprudenciją.
- 152 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad penktasis pagrindas turi būti atmestas kaip nepagrįstas.

Dėl šeštojo pagrindo

Šalių argumentai

- 153 Nurodydama šeštąjį pagrindą *Ryanair* priekaištauja Bendrajam Teismui padarius teisės klaidą ir akivaizdžiai iškreipius faktines aplinkybes, nes skundžiamo sprendimo 102–115 punktuose jis klaidingai nusprendė, kad Komisija nepažeidė jai pagal SESV 296 straipsnio antrą pastraipą tenkančios pareigos motyvuoti.
- 154 Apeliantės teigimu, remiantis Bendrojo Teismo argumentais galima suprasti, kad faktinės aplinkybės, kuriomis priimtas ginčijamas sprendimas, t. y. COVID-19 pandemijos protrūkis ir šios situacijos galimas poveikis Komisijos sprendimų rengimo kokybei, gali pateisinti tai, kad ginčijamo sprendimo motyvuojamojoje dalyje nėra tam tikrų esminių aspektų, nors jie būtų buvę būtini, kad apeliantė žinotų konkrečius argumentus, kuriais grindžiamos Komisijos išvados. Dėl tokio laisvo SESV 296 straipsnio antros pastraipos aiškinimo, prieštaraujančio Teisingumo Teismo jurisprudencijai, pareiga motyvuoti netektų prasmės.
- 155 Komisija, Prancūzijos Respublika ir Švedijos Karalystė tvirtina, kad šeštasis apeliacinio skundo pagrindas turi būti atmestas kaip nepagrįstas.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 156 Reikia priminti, kad pagal suformuotą jurisprudenciją SESV 296 straipsnio antroje pastraipoje reikalaujamas motyvavimas turi atitikti konkretaus akto pobūdį ir aiškiai bei nedviprasmiškai atskleisti institucijos, kuri priėmė šį aktą, argumentus, kad suinteresuotieji asmenys galėtų sužinoti patvirtintą priemonę pagrindžiančias priežastis, o kompetentingas teismas – vykdyti jos kontrolę. Reikalavimas motyvuoti turi būti vertinamas atsižvelgiant į bylos aplinkybes, t. y. į akto turinį, nurodytų priežasčių pobūdį ir asmenų, kuriems aktas skirtas, ar kitų asmenų, kurie konkrečiai ir tiesiogiai su juo susiję, suinteresuotumą gauti paaiškinimus. Nereikalaujama, kad motyvuojant būtų nurodytos visos svarbios faktinės ir teisinės aplinkybės, nes vertinant, ar teisės akto motyvai atitinka SESV 296 straipsnio antroje pastraipoje nustatytus reikalavimus, turi būti atsižvelgiama ne tik į jo tekstą, bet ir kontekstą ir visas atitinkamą sritį reglamentuojančias teisės normas (2021 m. rugsėjo 2 d. Sprendimo *Komisija / Tempus Energy ir Tempus Energy Technology*, C-57/19 P, EU:C:2021:663, 198 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 157 Kai konkrečiai, kaip nagrinėjamu atveju, kalbama apie sprendimą pagal SESV 108 straipsnio 3 dalį nepateikti prieštaravimų dėl pagalbos priemonės, pažymėtina, kad Teisingumo Teismas jau turėjo galimybę konstatuoti, kad tokia per trumpą terminą priimame sprendime, kaip Bendrasis Teismas taip pat teisingai pažymėjo skundžiamo sprendimo 107 punkte, turi būti tik nurodytos priežastys, dėl kurių Komisija mano, kad nėra didelių atitinkamos pagalbos suderinamumo su vidaus rinka vertinimo sunkumų, ir kad net glaustas to sprendimo motyvavimas turi būti laikomas pakankamu atsižvelgiant į SESV 296 straipsnio antroje pastraipoje numatytą reikalavimą

motyvuoti, jeigu juo aiškiai ir nedviprasmiškai išdėstytos priežastys, dėl kurių Komisija nusprendė, kad nėra tokių sunkumų, o klausimas, ar šis motyvavimas yra pagrįstas, nesusijęs su šiuo reikalavimu (šiuo klausimu žr. 2021 m. rugsėjo 2 d. Sprendimo *Komisija / Tempus Energy ir Tempus Energy Technology*, C-57/19 P, EU:C:2021:663, 199 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

- 158 Atsižvelgiant būtent į šiuos reikalavimus, kurie teisingai priminti skundžiamo sprendimo 105 ir 107 punktuose, reikia išnagrinėti, ar Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai nusprendė, kad ginčijamas sprendimas yra pakankamai teisiškai motyvuotas.
- 159 Šiuo klausimu, kiek *Ryanair*, viena vertus, iš esmės priekaištauja Bendrajam Teismui sušvelninus reikalavimus, susijusius su pareiga motyvuoti atsižvelgiant į COVID-19 pandemijos kontekstą, kuriam esant buvo priimtas ginčijamas sprendimas, reikia konstatuoti, jog nėra nieko, kas rodytų, kad skundžiamo sprendimo 102–115 punktuose darydamas nuorodą į su šia pandemija susijusią krizę Bendrasis Teismas ketino šia aplinkybe pateisinti to sprendimo motyvavimo trūkumą.
- 160 Kita vertus, kiek *Ryanair* nurodo keletą konkrečių aspektų, dėl kurių Komisija, pažeisdama jai tenkančią pareigą motyvuoti, nepriėmė sprendimo ar nevertino ginčijamame sprendime, pavyzdžiui, nagrinėjamos priemonės atitiktį vienodo požiūrio principui, įsisteigimo laisvei ir laisvei teikti paslaugas, SAS suteiktą konkurencinį pranašumą, žalos ir pagalbos dydžio apskaičiavimo metodą, tiksliai priežastis, dėl kurių SAS buvo vertinama kitaip nei kitos žala patyrusios Švedijoje veikiančios oro transporto bendrovės, ir nagrinėjamos priemonės subsidarumą Švedijos pagalbos schemos atžvilgiu, reikia konstatuoti, jog skundžiamo sprendimo 108–114 punktuose Bendrasis Teismas, nagrinėdamas kiekvieną iš šių aspektų, nusprendė, kad jie arba neturi reikšmės ginčijamam sprendimui, arba tame sprendime buvo pakankamai teisiškai padaryta nuoroda į juos, kad būtų galima suprasti Komisijos argumentus šiuo atžvilgiu.
- 161 Neatrodo, kad atlikdamas šiuos vertinimus Bendrasis Teismas nepaisė Komisijos sprendimo pagal SESV 108 straipsnio 3 dalį neteikti prieštaravimų motyvavimo reikalavimų, išplaukiančių iš šio sprendimo 156 ir 157 punktuose nurodytos jurisprudencijos, nes nagrinėjamu atveju šis motyvavimas leidžia *Ryanair* sužinoti tą sprendimą pagrindžiančias priežastis, o Sąjungos teismui – vykdyti jo kontrolę, kaip, beje, matyti ir iš skundžiamo sprendimo.
- 162 Be to, kadangi nurodant šeštąjį pagrindą pateiktais argumentais iš tikrųjų siekiama įrodyti, kad ginčijamas sprendimas buvo priimtas remiantis nepakankamu ar teisiškai klaidingu Komisijos vertinimu, šie argumentai, susiję veikiau su šio sprendimo pagrįstumu, o ne su reikalavimu motyvuoti kaip esminiu procedūriniu reikalavimu, turi būti atmesti atsižvelgiant į šio sprendimo 157 punkte nurodytą jurisprudenciją.
- 163 Iš to, kas išdėstyta, matyti, jog Bendrasis Teismas nepadarė jokios teisės klaidos, kai skundžiamo sprendimo 115 punkte nusprendė, kad ginčijamas sprendimas yra pakankamai teisiškai motyvuotas.
- 164 Galiausiai reikia konstatuoti, jog *Ryanair* nepateikė jokių argumentų, galinčių įrodyti, kad nagrinėdamas ieškinio pirmojoje instancijoje penktąjį pagrindą Bendrasis Teismas iškraipė faktines aplinkybes, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 67 punkte nurodytą jurisprudenciją.
- 165 Taigi šeštasis pagrindas turi būti atmestas kaip nepagrįstas.

166 Kadangi nė vienas iš apeliančės nurodytų pagrindų nebuvo pripažintas pagrįstu, reikia atmesti visą apeliacinį skundą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

167 Pagal Procedūros reglamento 184 straipsnio 2 dalį, jeigu apeliacinis skundas yra nepagrįstas, bylinėjimosi išlaidų klausimą sprendžia Teisingumo Teismas.

168 Pagal šio reglamento 138 straipsnio 1 dalį, taikomą apeliaciniame procese pagal jo 184 straipsnio 1 dalį, iš pralaimėjusios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos, jei laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi apeliančė pralaimėjo bylą, o Komisija ir SAS reikalavo priteisti iš jos bylinėjimosi išlaidas, iš jos priteisiamos visos jų bylinėjimosi apeliacinėje instancijoje išlaidos.

169 Pagal Procedūros reglamento 140 straipsnio 1 dalį, taikomą apeliaciniame procese pagal jo 184 straipsnio 1 dalį, įstojusios į bylą valstybės narės ir institucijos padengia savo bylinėjimosi išlaidas. Todėl Prancūzijos Respublika ir Švedijos Karalystė, įstojusios į bylą pirmojoje instancijoje ir dalyvavusios procese Teisingumo Teisme šalys, padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

1. Atmesti apeliacinį skundą.

2. *Ryanair DAC* padengia savo bei Europos Komisijos ir SAS AB patirtas bylinėjimosi išlaidas.

3. Prancūzijos Respublika ir Švedijos Karalystė padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Parašai.